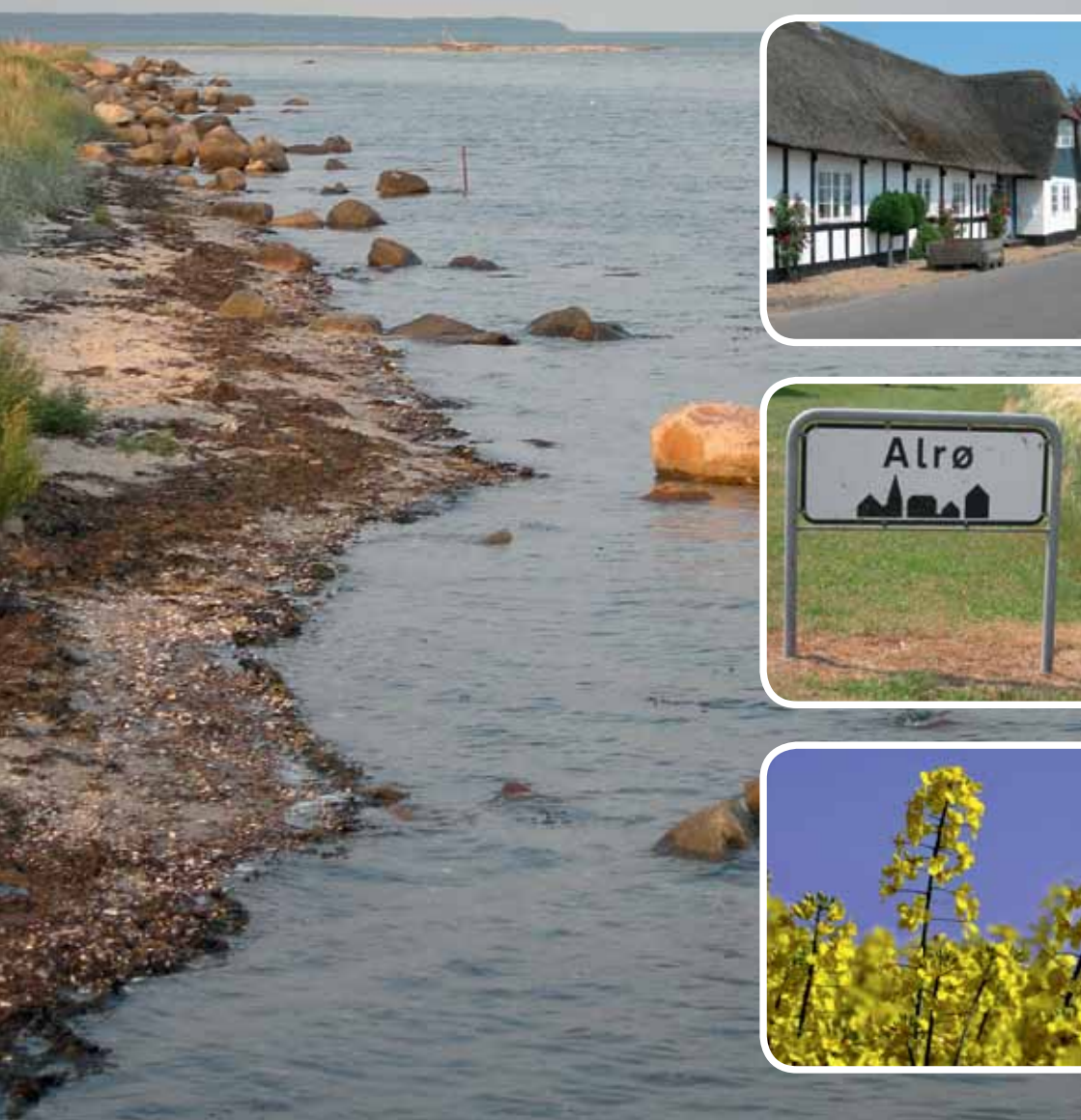

Alrø – en landfast ø i Horsens Fjord

Natur • Fiskeri • Vandsport • Spisesteder • Gårdbutikker

Alrøvej

Nyttige links:

www.visitodder.dk / Cykelfærgens afgangstider samt aktiviteter i Odder kommune
www.alroenet.dk / Alrøs hjemmeside – herunder også Alrø forsamlingshus

Brochuren er lavet på privat initiativ og med økonomisk støtte fra:

Friluftsrådet	5.000 kr.
Alrø Menighedsråd	2.000 kr.
Hundslund EI / Odder EI-Service	1.000 kr.
Gårdbutik: Lidt fra hånden	1.000 kr.
Gårdbutik: Æsken	1.000 kr.
Alrø Feriebolig	1.000 kr.
Restaurant Møllegården på Alrø	1.000 kr.
Café Alrø	1.000 kr.
Gårdbutik: Naturhudpleje.dk	1.000 kr.
Reklamebureau: typografen.dk	1.000 kr.
Prae.dk (design & kommunikation)	500 kr.
Ørting Handelsplads	200 kr.
Bagergården i Saxild	200 kr.

Tak til Andreas Boelsmand, Peder Liboriussen, Horsens og Odder kommune, Rico Jørgensen (fotos) m.fl. for praktisk bistand samt til www.visitodder.dk for ½ medlemskab.

Trykt i 5.000 stk. april 2011

Henvendelse vedr. brochuren til:

bodilstoltenberg@gmail.com, tlf. 8625 2021

Velkommen til Alrø!

Alrø er en lille ø med mulighed for store oplevelser, hvis du er til uspoleret natur, rigt dyreliv, gode spisesteder og hyggelige gårdbutikker eller vejboder. På Alrø kan du dyrke vandsport, fiske, vandre langs strandene eller cykle langs stråttækte bondehuse i idylliske omgivelser.

Alrø er et aktivt samfund, der byder på bl.a. gymnastik, badminton, fællesspisninger, høstfest, og i vinterhalvåret juletræ og fastelavn. Om sommeren er der udendørs aktiviteter som f.eks. petanque, børneaktiviteter, kajakroning m.v. Menighedsrådet er aktivt hele året med studiekredse, musik, auktioner, udflugter m.v.

Alrø ligger i Horsens Fjord. Der er dæmning til øen, som ligger i en afstand af 18 km fra Odder, 40 km fra Århus og

24 km fra Horsens. Om sommeren er der cykelfærge fra Snaptun til Alrø.

Overalt er der en storslået udsigt over havet, Alrø Sund og Horsens Fjord – samt til Endelave (187 beboere), Æbelø (0 beboere), Hjarnø (98 beboere). Målet med denne brochure er at give et større indblik i øen og dens historie.

Pas godt på øen under dit besøg. Brug de opstillede skraldespande - eller tag dit affald med dig, så Alrø kan blive ved med at være en smuk og også ren ø!

På midtersiderne finder du et kort over øen – på bagsiden et oversigtskort!

Fakta:

- 160 beboere
- 7 km lang – 5 km bred
- 755 hektar
- Skolebus til Gylling og Odder

Solopgang ved dæmningen med udsigt til vadegrunden og Gyllingnæs.

Vadegrunden og færgemanden

*De lokale gik gennem vandet til fastlandet
- besøgende tog med færgemanden*

Alrøerne kunne næsten gå på vandet inden dæmningen blev indviet i 1931. I hvert fald blev vandvejen benyttet, når man skulle til fastlandet. Det skete via den cirka 1000 meter lange vadegrund til Gyllingnæs. Man gik, red eller benyttede hestevogn. Men "Fremmede tilrejsende" var henvist til at bruge Færgemanden, fremgår det af Topografisk historisk Haandbog fra 1949, skrevet af Michael Gjødertsen. Under

normale forhold tog turen med den lille fladbundede færge et kvarters tid, men i stormvejr kunne det tage 1 ½ time at sejle de knap 1000 m. I lavvande kunne båden ikke altid sejle helt ind til land, og så måtte passagererne "ride" på Færgemandens ryg. Høje hvin lød hen over vandene, når Færgemanden "låsede" benene, så de kunne sidde bedre fast! Andre tog sko og strømper af og vadede i land.

Alrø beboet siden stenalderen

Oldsagsfund af flint vidner om bebyggelse på Alrø siden stenalderen. I slutningen af det 16. århundrede ejede Kronen 20 fæstegårde på Alrø. Omkring 1628 blev øen hjem søgt og udplyndret af den tyske Kejser Ferdinands tropper. I 1697 kom westphaleren Jost Rosenmejer til øen, en mand, som fik stor betydning for Alrø. I løbet af få år havde han erhvervet gårde og gårdparter i 15 ejendomme. Nogle af Jost Rosenmejers efterkommere er stadig bosiddende på øen - bl.a. familien Liboriusen, der driver en af øens nuværende store gårde, Hedegården.

I det 18. århundrede blev øens gårde selvejende. Jorderne blev dengang blev delt op i lange, smalle agre. Det meste af jorden blev dyrket i to år – første år med byg, andet år med havre, boghvede eller blandkorn. Efter dyrkning i to år lod man jorden hvile i to år – eller indtil jorden var beskaffen igen.

Der var 45 beboelser på øen i det 17. århundrede.

I 1950 var der cirka 72 beboelser med omkring 300 indbyggere.

I dag (2011) bor der 160 på Alrø.

Indtil 1970 var øen selvstændig kommune med skole, bibliotek, forsamlingshus, posthus, telefoncentral, mejeri, to købmænd og benzintank.

Det stråtækte hus på billedet var én af de to købmænd på øen.

Til lægen med båd fra Stevelshovedvej

Inden Alrø blev landfast i 1931 kunne det være både en barsk og våd tur at skulle til lægen. Transporten foregik nemlig i åben båd fra stranden på Stevelshovedvej.

De gamle grisebåse opdeler restauranten på en fin måde.

Fra grisestald til charmerende madsted

Møllegaarden på Alrø serverer mad ud over det sædvanlige

Det oser af charme på Møllegaarden. Både ude og inde. Og har man først været der én gang, forstår man ligesom bedre, hvorfor forfatteren Morten Korch nævner Møllegaarden i flere romaner. Rustikt stenloft, bjælker, båse og foder-gange danner ramme om restauranten inde. Ude - på den gamle møddingsplads - lyser rød- og hvidternede duge, røde

pelargonier op ved siden af den gamle nøddelund. Her kan man tage sig en slapper i en af hængekøjerne - hvis man da ellers kan løsrive sig fra udsigten over markerne og fjorden.

Overraskelser

Stemningsfyldt er stedet. Og maden er helt kort beskrevet i særklasse. Kokken Tina Schou, der driver Restaurant Møllegaarden sammen med sin mand, Rico Jørgensen, er ikke helt ueffen i et køkken. Parret, der har drevet Malling Kro i over 15 år, forstår sig på såvel lækre frokostretter, som desserter og kager til kaffen samt klassiske middagsretter. Alt sammen ofte garneret med en ekstra god og overraskende lækkerbisknen.

Kok og tjener Tina Schou er "fodermester" på Møllegaarden.

Møllegaarden i 1949

Der var syv jyske heste, en avlstyr, 30 køer, 30 ungdskreaturer og 20 svin på Møllegaarden i 1949, fremgår det af Topografisk historisk haandbog fra Aarhus Amt. Stuehuset er fra 1907, den daværende kostald fra 1902. Af de 128 tdr. land jord, der dengang hørte til Møllegaarden, var de 16 tdr. land indvundet fra havet.

Vin og picnickurv

Sætter man pris på et godt glas vin eller en lille skarp til kaffen går man heller ikke forkert i byen under et besøg på Møllegaarden. Rico Jørgensen er noget af en kender, hvad drikkelse angår! Og vil man gerne have sand mellem tærerne og nyde sin frokost på en af de dejlige strande på Alrø, kan man få sig en spændende og lækker picnickurv fra Møllegaarden, ligesom stedet også leverer mad ud af huset - til alt lige fra det lille selskab på 12 personer og op til flere hundrede personer.

Restauranten er primært åben i sommerhalvåret med åbning til påske og

afslutning omkring efterårsferien. I højsæsonen er der typisk åbent fra kl. 12 torsdag-søndag - i godt vejr - hele ugen. Uden for højsæsonen er der åbent fredag-søndag fra kl. 12, hvis der ikke holdes selskaber.

Møllegaarden på Alrø

Alrøvej 382, 8300 Odder, Telefon: 8655 2083
Email: info@grisestalden.dk
www.møllegaardenpaalro.dk

Du kan også finde Møllegaarden på Facebook

- Vi elsker den afslappede ø-stemning herude og nyder at give vores gæster en speciel og helt anderledes restaurantoplevelse i grisestalden eller ude i møddingen, siger Tina Schou og Rico Jørgensen.

Historien om den 810 meter lange dæmning

Modsat mange af de omkringliggende øer, er Alrø ikke afhængig af færge for at komme til fastlandet

Hverken i 1875 eller 1895 var der blandt Alrøs befolkning interesse for at gøre øen landfast med en dæmning. Men i 1920'erne var alrøerne klar over, at der kunne være en meget stor økonomisk gevinst ved en dæmning.

De forudgående undersøgelser blev foretaget af ingeniør H.P. Meden fra København i 1928, og det er de gulnede akter fra ingeniøren, bevaret af Tove og Hans Nielsen, der ligger til grund for denne artikel.

Smør og svin

I 1928 var der 280 beboere på øen, to købmænd, to fiskere og 50-60 landmænd. De vigtigste "udførselsprodukter" fra øen var 1000-1200 dritler smør og 15-

1600 slagtesvin! Transporten af dritler, svin m.m. foregik fra øens vestspids (ved molen) med en dampskibsrute. Fra nordsiden var der to forbindelser med fladbundede, små både – én til Skabslund og én til Amstrup Pakhus, der senere blev til Horsens Straffeanstalt, Kvindefængslet i Amstrup og i dag ejes bygningen af godsejeren fra Åkjær.

Endelig blev vadegrunden mellem Alrø og Gyllingnæs brugt som transportvej af de lokale. Strækningen mellem Alrø og Gyllingnæs er 1200 meter med en normal vandstand på cirka en halv meter. Ved højvande ændres vandstanden til 1,2 meter.

12 meter dyb udgravning

Undersøgelserne af bundforholdene ved dæmningen viste i 1928, at de øverste 4-5 meter var mudder og sand, men

derunder var der en endog meget fast lerbund. I fastlandssidens bakker blev der lavet en udgravning, som var 12 meter dyb. En del af det udgravede blev brugt som underlag for vejbanen.

Med i overvejelserne var anlæg af et rækværk langs dæmningen sider, men det blev droppet. Om det var p.g.a. prisen på 7000 kr. må stå hen i det uviste. Arbejdet med dæmningen tog to år, og den 10. juni 1931 var der indvielse!

Regningen for dæmningen

92.500 kubikmeter fyld à 1 kr.
4700 kubikmeter Glacis på Singels à 8 kr.
3240 kvadratmeter vejbane à 5 kr.
1620 kvadratmeter sidebaner at belægge à 1 kr.
3340 kvadratmeter tilslutningsvej à 5 kr.
Erstatning for afståede arealer 5.000 kr.
I alt, inkl. administration, kr. 195.000

Sagnet om Alrune

Sagnet vil vide, at Alrø fik sit navn i vikingetiden, da høvdingen Hjarne regerede. Han boede på Hjarnes ø (Hjarnø), og da han ægtede pigen Alrune, forærede han hende Alrø (Alrunes ø).

Senere fik parret drengen Lave, og han fik også sin egen ø, Endelave. Gode historier, men næppe med hold i virkeligheden....

Rigt dyreliv

Rådyr i flokke på 8-10 er ikke et usædvanligt syn på Alrø. Bestanden er vokset de senere år, og det modtages med blandede følelser. Rådyrene går nemlig husvante rundt i de private haver, hvor de forsyner sig med bl.a. roser og andre friske skud. Desuden er der harer, ræve, husmår på Alrø, og mårhunden har også besøgt øen, ligesom der er set grævlinge ved dæmningen.

Kreativ brugskunst og kurser i gamle håndværk

Hyldeerne i Æsken bugner af alt fra hjemmedrejede knapper til patchwork, smykker, dukketøj og tekstiler, lavet af kunsthåndværkere fra egnen

Lul, lul, rokken går - støt i moders stue...
Jeppe Aakjaers smukke sang fra 1910 kan nemt dukke op i minderne under et besøg i Æsken – butikken for brugskunst og håndarbejde på Alrø. Inge Kjær Nielsen, sidder nemlig ofte ved sin gamle rok og spinder garn til et nyt kreativt håndarbejde, der i tankerne er ved at tage form. Inge Kjær Nielsen er meget kreativ og flittig. Hun laver alt fra strik til tasker i gummi, patchwork, filt, broderi og tøj. Alt sammen sælges fra Æsken, hvor også andre kreative fra egnen sælger alt fra bæltet til pileflet, stenkunst og syltetøj.

Butikken har gennem årene haft til huse flere steder på øen, men har nu fast adresse på Påskegaarden.

- Påskegårdens indehavere, Bente og Kurt Jensen, besluttede at sætte mejtærskeren ud og indrettede i stedet et dejligt, lyst forretningslokale i deres lade. Der er frit udsyn over marker og hav til Hjørnø, Æbelø og Fyn, fortæller Inge Kjær Nielsen.

Æsken, Alrøvej 316, 8300 Odder
Telefon: 8637 1326
www.aesken-alroe.dk

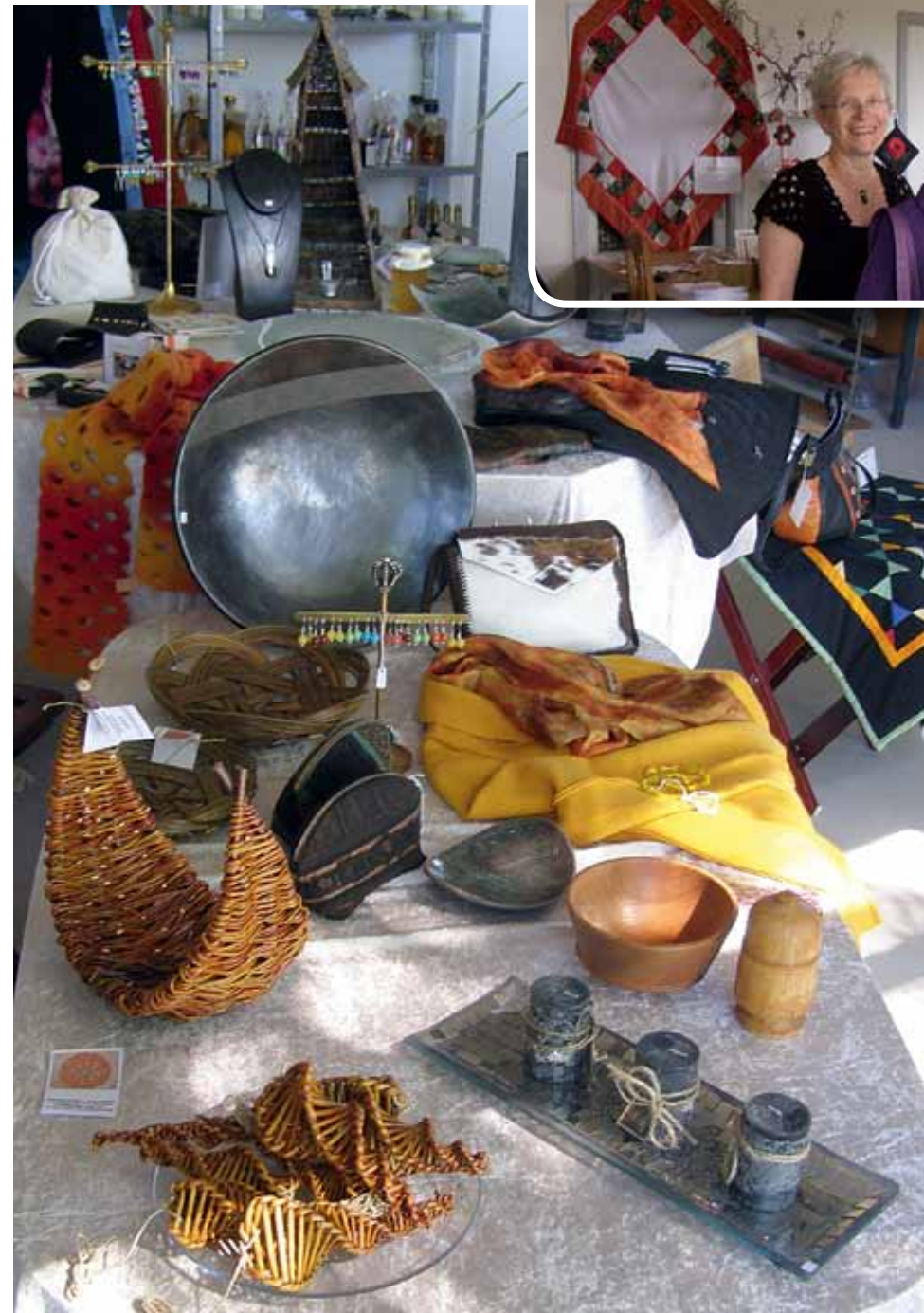
Præstedatter

Hun er vokset op på Alrø, hvor hendes far var præst 1947-1964.

- Lysten til at bruge hænderne til noget kreativt ligger vel i mine gener. I skolen blev vi undervist og inspireret af Johanne Liboriussen, en gæv kone fra øen. Og mor, der syede alt vort tøj, fulgte interessen op derhjemme med passende opgaver, og jeg fik lov til at sidde ved symaskinen, fortæller Inge Kjær Nielsen, der er pensioneret lærer med skema i dansk, tysk og håndarbejde.

Inge Kjær Nielsen arrangerer i løbet af sommeren kurser i gamle håndværk i og ved butikken. Inge Kjær Nielsen underviser selv i patchwork, spinding og filtning, mens kurser i f. eks. pileflet, papirfremstilling, ikonmaleri og hækling sker i samarbejde med andre kunsthåndværkere.

Æsken har åbent hver dag i de tre sommermåneder. Til jul har butikken typisk åbent i to weekender, og her er der ofte kurser i bolchefremstilling.

Den gamle fiskekutter "Gitte Marie" sejler gående og cyklister til Alrø og Snaptun.

Cykelfærge, bænke og grill ved molen

Ved den gamle mole er der dejligt at bade, skøn udsigt og offentligt toilet

Alrøvej ender ved den gamle dampskibsmole ved Egehoved - et yndet udflugtsmål hele året. Ved molen er der bænke, bålsted, affaldsstativ og offentligt toilet – og om sommeren sejler cykelfærge Gitte Marie – en gammel fiskekutter, der fragter gående og cyklister fra Alrø til Snaptun – en strækning på 1700 meter (se færgetider på www.visitodder.dk).

Fra molen er der gode bademuligheder – og der er mulighed for at lægge til med jolle, sejlbåd eller motorbåd. Fra molen er der udsigt til Horsens, Snaptun og Hjarnø.

*Ved molen viser et skilt færgetiderne.
Foto: Bente Schou*

Færgen eksploderede

Den gamle stenmole blev nedlagt efter skibskatastrofen den 15.1. 1944, hvor fragt- og passagerdamperen S/S Agda eksploderede efter påsejling af en mine. Minen var efter sigende smidt ud fra et engelsk fly, der havde brug for at mindske sin last, fordi det blev jagtet af tyskere. 10 passagerer, fire besætningsmedlemmer og en hest døde i det man kaldte "Den største skibskatastrofe i dansk indenrigs skibsfart under krigen". Agda sejlede på ruten mellem Endelave, Alrø, Hjarnø, Snaptun og Horsens. På museet på Endelave er der en udstilling om ulykken.

Der er grill, bænke og toilet ved molen.

Engmyrerne på Alrø

De dele af strandene på Alrø, som oversvømmes af saltvand nogle gange om året, giver gode betingelser for engmyrer. Engmyrernes tuer er levested for mange blomster, der normalt ellers kun findes på overdrev. Blomsterne, der kun står i toppen af engmyrernes tuer, tiltrækker specielle insekter og sommerfugle. Undersøgelser viser desuden, at strandene med engmyrer tiltrækker flere ynglefugle, oplyser DN i Odder. Det er især for enden af Strevelshovedvej og ved Alrø Pollerne, der er mange engmyrer på Alrø.

Tromlehuset var forsamlingshus

Tromlehuset – huset ved Alrø byskilt - er bygget af murstenene fra det tidligere forsamlingshus på øen.

Det lille hus dannede ramme om såvel fester som diletant for øens beboere. Efter indvielsen af det nuværende forsamlingshus midt på øen i 1954 og frem til kommunalreformen i 1970, ejede Alrø Kommune huset til opbevaring af vejtrømler (deraf navnet Tromlehuset), sneskærme m.v.

I dag er huset privatejet.

Bindingsværkshuset ved den gamle bysmedie er et af lejemålene i Alrø Feriebolig.

Ferieboliger med udsigt

Bo godt og billigt på Alrø i en eller flere dage

Et bindingsværkshus med udestue og have – eller en 1. sals lejlighed med altan. Det er der mulighed for at leje på Alrø fra maj 2011. Lejemålene er bereg-

net for hhv. 5 og 6 personer, men kan med lidt "god vilje" rumme mange flere overnattende.

Dejlige udestue med udsigt til vandet.

Der er brændeovn i bindingsværkshuset.

- I takt med åbning af spisesteder på øen er der vokset et behov for overnatningsmuligheder, siger Eigil Skriver, der står bag Alrø Feriebolig – www.alroe-feriebolig.dk

Begge lejemål har køkken og bad – og en forrygende udsigt.

Lejligheden på godt 100 kvm er beliggende på Grønvej med få hundrede meter til børnevenlig strand. Bindingsværkshuset er beliggende midt på øen på Alrøvej 381 ved siden af den gamle bysmedie. Huset, der er i to plan, har en dejlig udestue og have med udsigt til fjorden.

Det koster 150 kr. pr. nat pr. person at leje sig ind, og man skal selv medbringe linned.

Eigil Skriver lejer også ud uden for landets grænser – nærmere betegnet i Kiefersfelden – tre kilometer fra Kufstein i Østrig. Det er et hus med to lejligheder i dejlige omgivelser, der lejes ud hele året. Der er 1000 km dertil fra den danske grænse.

Se nærmere på www.alpetravel.dk

Der er plads til 6 personer i 1. sals lejligheden, hvortil der hører altan med god udsigt.

Alrø Feriebolig

Grønvej 2, 8300 Odder og
Alrøvej 381, 8300 Odder
Telefon: 2281 1564
Email: esteknik@gmail.com
www.alroe-feriebolig.dk

Smedie med esse

Midt på øen ligger Alrø gl. Bysmedie, som var ejet af bønderne. Smeden lejede sig ind og blev betalt af smedielaugene. Bygningen er opført i 1876 og fungerede som smedie frem til 1976. Bygningen er i dag privatejet.

- 1 Vadegrunden (side 4 og 9)
- 2 Pollerne (side 24 og 25)
- 3 Tromlehuset (side 13)
- 4 Æsken (side 10 og 11)
- 5 Kirken (side 20 og 21)
- 6 Forsamlingshuset (side 31)
- 7 Præstegården (side 30)
- 8 Den gl. bysmedie (side 15)
- 9 Alrø Feriebolig (side 14 og 15)
- 10 Restaurant Møllegården (side 6 og 7)
- 11 Stranden, Strevelshoved (side 5)
- 12 Marens Hus (side 30)
- 13 Lidt fra hånden (side 22 og 23)
- 14 Alrø Feriebolig (side 14 og 15)
- 15 Naturhudpleje & Specialdram (side 26 og 27)
- 16 Stranden i Sønderby (side 30 og 31)
- 17 Café Alrø (side 18 og 19)
- 18 Molen, cykelfærge og toilet (side 12 og 13)
- 19 Det gl. kvindefængsel (side 9)

Café med kunst, klenodier og køer...

Café Alrø serverer tarteletter og andre lækkerier i omgivelser, der oser af atmosfære og charme...

Allerede når man ser den okkerfarvede ko på taget, får man et vink om, at der er tale om et specielt sted. Og når så øjet rammer højbænkene, den gamle tøjtrulle, Madam Blå serien og flere "køer" på gårdspladsen, er man ikke længere i tvivl. Man er havnet et sted, hvor der ikke blot er frisk fjordluft, fuglefløjt og flot udsigt til vandet, men hvor der også er sans for at skabe atmosfære og stemning. Café Alrø skaber nemlig uforglemmelige oplevelser. Både gennem omgivelserne ude og inde, og via den mad, der serveres.

Indehaverne af caféen, Lene Henriksen og Hanne Ovesen, er på kort tid blevet nærmest landskendte for deres tarteletter. For det første smager de, som Vor Mor lavede dem. For det næste er de så store, at de færreste kan spise mere end én.

Hjertestarter og kunst

Og hver gang, man spiser en tartelet på Café Alrø, støtter man desuden en god sag med to kroner. Kort efter åbningen af caféen tog indehaverne nemlig initiativ til indkøb af en hjertestarter, som tarteletterne er med til at finansiere.

- Vores ønske er, at man som gæst på Cafe Alrø kan få hjælp, hvis uheldet er ude. Og én af os har også førstehjælpskursus, fortæller Hanne Ovesen.

Ud over tarteletter byder køkkenet byder på andre lækkerier, som f. eks. Tapas, hjemmebagt kage og Ugens Ret.

Lene Henriksen (tv) og Hanne Ovesen.

- Vi har en høj passion for friske råvarer og hjemmelavet mad, der smager uforglemmeligt, siger Lene Henriksen.

Hun og kompagnonen laver også selskabsmad til private fester, der holdes på caféen eller bringes ud.

Indehaverne af Café Alrø er et par ildsjæle, der gerne gør deres for at skabe andre oplevelser. De kan nærmest ikke lade være. Der arrangeres musikoplevelser, den store grill tændes op på lune sommerdage, og der bydes også på kunstoplevelser- både uden døre og inde i caféen.

Café Alrø

Alrøvej 398, 8300 Odder
Telefon: 2211 0338
Email: cafe@cafealroe.dk
www.cafealroe.dk

Fra løkke til lykke...

Hvad der i dag danner ramme om Café Alrø var i 1949 en landbrugsejendom med to oldenborgske heste, 12 køer, 14 ungkreaturer af racen R.d.M og 22 svin, fremgår det af Topografisk historisk haandbog fra Aarhus Amt. Ejendommen, der i dag hedder Lille Lykkegaard, hed dengang Lille Løkkengaard, og den blev i 1817 flyttet fra Præstegaarden, der ligger midt på øen. Oprindeligt var en del af Lille Lykkegaard opført i bindingsværk og med stråtag. Caféen har til huse i det gamle vognhus, der er opført i kampesten.

I tidens løb har mange takket klokken på Alrø for deres liv. Når tågen overraskede folk på isen – eller i båd – gelejdede aftenringningen de vildfarne i retning mod land.

Romansk kirke med to klokker

Alterstagerne er skænket i 1660 af folk, der var i havsnød og blev reddet af kirkeklokkernes ringen

Alrø Kirke, der ligger ved øens højeste punkt (14 meter), er en romansk kirke uden tårn (kullet), opført i det 14. århundrede. Kirken består af kor og skib i granit og munkesten. Koret har sen-gotisk hvælving, mens skibet har fladt loft.

Altertavlen er fra 1625. Det tog seks uger at lave altertavlen, som dengang kostede 7 daler, 1 mark og 4 skilling. Der er flere gravminder inde i kirken, og

i våbenhuset, der er i gotisk stil, er der ligsten af kalksten i gulvet. Alrø kirke deler i dag præst med Gylling.

Usædvanlig døbefont

Døbefontens alder kendes ikke, men der findes ikke lignende i landet. Den består af to store granitblokke, der er groft dekoreret med fire væsener, der sidder på hug med udadvendte fødder og nedrakte arme, der krydses med nabøens. Figurernes hoveder er store og

runde med primitivt udhuggede øjne, næse og munde. Imellem væsenerne er der fire fugle. Der er tydelige spor af farvelægning. Det fortælles, at granitdøbefonten har været ude af brug i en årrække, og at den blev fundet som vandingstrug på marken, inden den kom tilbage til kirken.

Klokkerne

Alrø kirke var i mange år uheldig med sin klokke. Det fortælles, at en ny klokke fra Lübeck, der blev afskibet sammen med klokken til Glud, faldt i vandet i et vejr. Den nye klokke klingede ikke smukt, som den i Glud, der kunne høres i klart vejr. Man sagde, at klokken i Glud "klagede for sin mage".

I 1949 var den kun 100 år gamle klokke revnet, og der blev bestilt en ny, som blev hængt op i kirkens vestgavl. Men heller ikke denne gang var Alrø heldig. Klokken klingede sært og ramlede under ringning ind i gavlen. Så 10 år efter blev der bestilt endnu en ny klokke fra England. Den blev hængt op i det sydvestlige hjørne af kirkegården i en ny klokkestabel. Så Alrø kirke har to klokker. Klokken på vestgavlen blev sidenhen stemt til den nye klokke, og ved højtider og bryllup synger klokkerne duet.

Gamle ringetraditioner holdes i hævd. Ved dødsfald bliver der ringet i en time, selv om det blev forbudt ved reformationen i 1536.

Køer afgræsser strandengene

Et af de mange skønne syn, man møder på Alrø i sommerhalvåret, er græssende kreaturer. Det er Hedegaardens køer, der er så heldige at få lov til at græsse og soppe på Alrøs strandenge. Afgræsningen giver gode betingelser for fuglene.

Afgræsningen giver en langt mere righoldig natur med flere forskellige strandplanter, som igen tiltrækker flere fugle, oplyser Danmarks Naturfredningsforening (DN-Odder).

- Kom og se, hvad vi har lavet i årenes løb – det spænder fra Miss Piggy, Kermit, Blæksprutte til Panda og mange flere, fortæller Pia Thyregod. Og de kostumer, vi allerede har syet, kan lejes. Ellers modtager vi gerne bestillinger på forskellige modeller, tilføjer hun.

Finurlig filt og kreative kort

Gårdbutikken "Lidt fra hånden" laver alt fra kostumer til strik, smykker og kort til enhver lejlighed

Hist hvor vejen til Sønderby på Alrø slår en bugt finder vi gårdbutikken "Lidt fra hånden". Den tidligere stald i det charmerende bondehus er indrettet til gårdbutik. Her bugner hylderne med alt godt fra hånden.

Der er strik til børn og voksne, fildede huer, vanter, tasker, hjemmesko, smykker – og så er der sjove, spændende og elegante kort samt telegrammer til enhver lejlighed.

10 øre i timeløn

Det er Pia Thyregod og Sanne Larsen, der er de kreative og flittige "fingre" bag alle varerne i butikken.

De er kreative med stort K - og flittige

uden at skele til, om timelønnen lander på 10 øre eller 2 kroner!

"Lidt fra hånden" fremstiller også invitationer og bordkort på bestilling. Og så er butikken leveringsdygtig i specielle dragter og kostumer til karneval og fastelavn.

Lidt fra hånden

Grønvej 1, 8300 Odder
Telefon 2077 1213
www.lidtfrahaanden.dk

Åbent hele året

- Vi kan nærmest ikke lade være med altid at have gang i et eller andet, fortæller Pia Thyregod, der bor privat ved gårdbutikken, som er åben hele året, hvis ellers bilen holder i carporten.

Alrø – et paradys for fugle

Pollerne er vigtige yngleområder for mange fugle

Pollerne – de små øde øer – på venstre hånd, når man lige er kommet til Alrø, er et sandt paradys for fugle. Pollerne, der er tilgroede sandrevler, ligger i et 42.880 ha stort EU-fuglebeskyttelses- og Ramsarområde, har siden 1976 været et reservat med forbud mod færdsel i fuglenes yngletid. Skov- og Naturstyrelsen anser Pollerne for at være et særdeles vigtigt yngleområde for ande- og vadefugle samt måger og terner. Pollerne har også betydning som rasteplass for andefugle og vadefugle som hjejle, ryle og lille kobbersneppe. Længere ude på øen – er flere marker i vinterens løb rasteplass for sangsvaner.

Der er set flokke på over 100 sangsvaner, der hviler og nipper græs og vinterafgrøder, som f.eks. hvede og raps. Sangsvanen holder halsen mere rank end knopsvanen, og så har den en meget kraftig, klangfuld stemme, næsten som en trompet.

Ellers flyver mange skarver over Alrø. Den nærliggende og fredede skarvø, Vorsø, sætter sit præg på himmelbilledet, selv om skarvbestanden er faldet betydeligt, men der ses også mange grågæs. Flokke på flere hundrede flyver sommeren igennem over Alrø, og ofte bosætter de sig i dagevis på markerne.

Landbrug på Alrø

Der er fire landbrug med husdyrproduktion på Alrø

Næsten hele øen er landbrugsjord. Bortset fra et par hektar skov og strandene, som afgræsses af køer i sommer-halvåret, dyrkes stort set al jorden på Alrø af landbruget.

Der er fire landbrug med husdyrproduktion på Alrø. Landbrugene udgør to gårde med søer og smågrise, en gård med slagtesvin og en gård med malkekøer.

Jorden er for størstepartens side udmærket landbrugsjord. Den dyrkes konventionelt med korn, raps og frø. Til kørerne dyrkes der græs og majs.

De fire landbrug beskæftiger tilsammen 12-14 fuldtidsansatte, hvoraf langt de fleste er bosat på øen.

Enkelte gårde og ejendomme udlejer deres jord til dyrkning, mens flere nedlagte ejendomme bruger jorden til heste på hobbyplan.

De store damer

Lene Henriksen fra Café Alrø og kunstneren Bodil Andersen Porse, Galten, har udarbejdet en unik serie af skulpturer, der under ét hedder "De Store Damer". Skulpturerne er lavet af bearbejdede natursten og stentøjsdamerne er brændt i sort ler. Ikke to skulpturer er ens, men fælles for dem alle er, at de kan ses og købes på Café Alrø – og de kan alle tåle at stå ude i al slags vejr.

Top 3:

LuksusLotion: Hånd- og kropslotion, der trænger hurtigt ind. Med et væld af virksomme urter og olier. Fås med tre dufte: Gardenia, Citrus og Patchouli.

KrydderEddike: Friske krydderurter blandet med eddike, peberkorn og en anelse sukker. God og aromatisk til olie-eddikedressing samt til marinering af kød.

SolbærDrøm: Himmelske c-vitaminer på flaske! Lavet af økologiske, friskplukkede solbær, sukker og hvid rom.

Ren velvære – og velsmag...

Alrø-firma laver naturhudpleje med lægende urter og fremstiller dramme af økologiske bær, urter og bønner

Køleskabet bugner af ekstrakter fra bl.a. agurk, kamille, morgenfrue og æteriske olier fra bl.a. lavendel, rose og patchouli. Svaleskabet rummer et væld af olier fra bl.a. sesamfrø, mandler og avocado.

I et mørkt hjørne står tildækkede, store sylteglas, hvor sommerens høst af solbær trækker i hvid rom. Økologiske kaffebønner og kakaobønner trækker i vodka med akaciehonning.

Vi er på besøg i Bodil Stoltenbergs "værksted" på Alrø. Hun driver hobby-firmaerne Naturhudpleje.dk og Specialdram.dk, som har den fællesnævner, at alt er lavet af rene råvarer.

Specialprodukter

- Da min datter var to år, fandt jeg ud af, at jeg vaskede og smurte hende med sæber og cremer, med indhold, der var under mistanke for at være kræftfremkaldende og hormonforstyrrende. Det kunne jeg ikke have på samvittigheden, og så gik jeg i gang med selv at lave det, fortæller Bodil Stoltenberg, der i dag leverer naturhudpleje til folk i hele landet.

Alrøs Kahlua er Bodiluah

Specialdrammene er kommet til senere. En af dem – Bodiluah – begyndte hun at lave efter at have nippet til mandens kaffelikør - Kahlua.

- Den smagte syntetisk, syntes jeg. Det må kunne laves bedre, tænkte jeg, og så købte jeg økologiske kaffebønner og akaciehonning og fandt efterhånden frem til en meget bedre kaffelikør, siger hun.

Bodil Stoltenberg er uddannet journalist og driver også firmaet TekstogPR.dk, der laver journalistik, PR og hjemmesider. Bodil Stoltenberg åbner gårdbutik i privaten – formentlig i sommeren 2011. Åbningstiderne bliver primært søndag eftermiddag – og når skiltet viser det!

Naturhudpleje & SpecialDram

Grønvej 17, 8300 Odder
Telefon: 2616 9930
Email: bodilstoltenberg@gmail.com
www.naturhudpleje.dk
www.specialdram.dk
www.tekstogpr.dk

Vandsport ved dæmningen

Vandene på højre side af dæmningen er et perfekt område for vindsurfing og kitesurfing. Her kan man ofte nyde synet af surfere, der udfører akrobatik på van-

det. Desuden er vandene omkring Alrø besøgt af mange kajakroere, fiskere og fritidssejlere.

Isvintre med gåture til Hjarnø

I 50'erne og 60'erne – og såmænd også i 1986 - gav hårde isvintre mulighed for, at man kunne gå til Hjarnø, og det benyttede mange sig af. Man gik fra Sønderby til Hjarnø over det tilisede sund – en vandretur på ca. en halv time. Andre mere opfindsomme kom hurtigere til Hjarnø. Det skete i hjemmelavede isbåde, der var lavet af slædemeder og udstyret med sejl.

Fisk i smuk natur på Alrø

Stryg rejer til en god mad eller fang en flot hornfisk

Der er gode muligheder for at få en fisk på krogen i vandene omkring Alrø. Først i marts måned fanges der stenbider. I marts og april er der forårssild. Fra sidst i april og hele maj måned fanges der hornfisk. På det tidspunkt er vandet på havsiden af dæmningen spækket med mænd i vaders. Havørreder kan man fange hele året rundt, og en sjælden gang kan man være heldig at få en regnbueørred, der er sluppet fri af dambrugene ved Hjarnø, på krogen.

Mulde, laks og rejer

I august, september og oktober kan man fange ål og skrubber, og en sjælden gang mulde og laks, fortæller fritidsfisker Gunnar Paaske fra Alrø. Er man blot udstyret med et fiskenet, kan der stryges rejer i vandene omkring Alrø. De er små, men de er der! Vandet omkring Alrø er meget rent, og det betyder, at der også er mange muslinger. Og det er ikke usædvanligt at se marsvin og sæler i vandene omkring Alrø om sommeren.

Kaffe og kager – ting og sager...

Det gråmalede "Marens Hus" ved vejen til Sønderby dannede i sin tid ramme om en af øens to købmandsbutikker. Marens Hus har i mange år fungeret som et populært kaffested med salg af antikviteter under sloganet: Kaffe og kager – ting og sager....

Den anden købmandsbutik ligger i klyngen af stråttækte huse først på øen. Hos købmændene kunne man ind i mellem få sig en lille opstrammer i baglokalet - efter sigende en gang juleaftensdag – til stor ærgrelse for nogle af øens fruer...

Præstegården brændte

Den gamle Præstegård, som ligger skråt overfor forsamlingshuset, blev bygget i 1911 efter at den oprindelige præstegård brændte. En stor del af Præstegårdens jorde blev i 1920'erne udstykket til parceller bl.a. i Sønderby på Alrø.

Stranden i Sønderby var fiskernes

Det trekantede jordstykke ved stranden i Sønderby på Alrø ejes af Alrø Menighedsråd. Det blev i sin tid erhvervet til brug for de tre erhvervsfiskere i Sønderby, så fiskerne havde et sted, de kunne tjære fiskegarnet. I dag bruges området af øens beboere til bådoplagingsplads. Der er kommunal grusvej til stranden i Sønderby, som i øvrigt er lidt af et dyreparadis.

De fleste af beboerne i Sønderby har én eller flere katte, hunde eller heste.

Forsamlingshus med mere...

Lige efter kirken ligger Alrø forsamlingshus, der er en del af Alrøs tidligere skole. Huset bruges flittigt af øens beboere til høstfest, juletræ m.m., men det lejes også ud til andre, der gerne vil holde fest – eller samles i skønne omgivelser. Der er plads til 100 siddende gæster. Bag forsamlingshuset er der kommunal sportsplads med fodboldbane, petanquebane, læskur, bålplads m.m.

Læs mere på www.alroenet.dk

Tag en hatfuld sten med fra Alrø

Fra strandene på Alrø må du tage det med dig hjem, som du kan have i din hat. Sådan siger loven, der også fortæller, at hunde skal holdes i snor på strandene i perioden 1. april-30. september. Endvidere er det høfligt ikke at bevæge sig ind bag hegn - og at respektere skilte om f. eks. Privat vej. Det er ikke tilladt at slå telt op på stranden.

